

С. М. Гайденко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування,
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0112-369X>
Д. В. Соколов,
старший викладач кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування,
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3237-0095>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.4.135

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

S. Haidenko,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Entrepreneurship
and Business Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
D. Sokolov,
Senior Lecturer of the Department of Entrepreneurship and business administration,
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

FEATURES OF INTEGRATED ASSESSMENT OF THE FINANCIAL COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES OF THE CONSTRUCTION BUSINESS IN THE CONDITIONS OF THE CRISIS ECONOMY

Статтю присвячено дослідженню поняття "конкурентоспроможність підприємства". Особливий інтерес представляє вивчення фінансової конкурентоспроможності, оскільки на нинішню економічну ситуацію у світі вплинула світова фінансова криза. В процесі проведення оцінки рівня фінансової конкурентоспроможності підприємств (на основі графічних методів оцінки конкурентоспроможності) визначено місце трьох підприємств будівельного бізнесу м. Києва за показниками конкурентоспроможності згідно фінансової звітності даних підприємств за 2022 р.: ПрАТ "Домобудівний комбінат №4"; АТ "Будівельна компанія "Укрбуд"; ПрАТ "Київська будівельна компанія "Київбудком". Для визначення рівня конкурентоспроможності аналізованих підприємств основними критеріями економічної ефективності підприємницької діяльності зазначених будівельних підприємств визначено наступні параметри конкурентоспроможності: валова рентабельність продажу; коефіцієнт оборотності оборотних активів; коефіцієнт автономії; період погашення кредиторської заборгованості; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

The article is devoted to the study of the concept of "enterprise competitiveness". Of particular interest is the study of financial competitiveness, since the current economic situation in the world was affected by the global financial crisis. In the process of assessing the level of financial competitiveness of enterprises (on the basis of graphical methods of assessing competitiveness), the place of three enterprises of the construction business was determined of Kyiv according to the indicators of competitiveness according to the financial statements of these enterprises for 2022: PJSC "Domobudivny Kombinat №. 4"; JSC "Construction Company "Ukrbud"; PJSC "Kyiv Construction Company "Kyivbudcom". To determine the level of competitiveness of the analyzed enterprises, the following parameters of competitiveness are defined as the main criteria of the economic efficiency of the entrepreneurial activity of the mentioned construction enterprises: gross profitability of sales; turnover ratio of current assets; coefficient of autonomy; payables repayment period; current liquidity ratio; accounts receivable turnover ratio. The key competitiveness criteria of the studied construction enterprises for 2022 have been characterized (the values of the competitiveness criteria have been translated into the scale of the radar lines). In the course of the study, data on the assessment of the level of financial competitiveness of the studied construction business enterprises for 2022 were characterized according to accounting reporting forms №. 1 "Balance sheet (Report on financial position)" and form №. 2 "Report on financial results (Report on total income)".

According to the presented calculations, it can be asserted that the value of the integral indicator of the assessment of competitiveness based on the relative area of the radar (competitiveness coefficient) and the integral indicators of competitiveness (individual and group) indicate that among the studied construction enterprises of the city of Kyiv, JSC "Ukrbud" occupies a relatively high competitive position", in particular, due to the development of marketing activities.

Ключові слова: конкурентоспроможність, будівельний бізнес, критерії конкурентоспроможності, радар конкурентоспроможності, інтегральний показник конкурентоспроможності, фінансовий стан підприємства.

Key words: competitiveness, construction business, competitiveness criteria, competitiveness radar, integrated indicator of competitiveness, financial state of the enterprise.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасному бізнес-середовищі особливого значення набувають питання забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємств будівельного бізнесу. Успіх підприємств у конкурентному середовищі визначається постійним моніторингом ринкових позицій, виявленням сильних і слабких сторін підприємницької діяльності та вмінням адаптуватися до змін кон'юнктури ринку. Поряд з цим відмітимо, що невід'ємною частиною конкурентоспроможності підприємства є формування та оптимізація структури фінансових ресурсів, адже забезпечення стійкого розвитку будівельних підприємств, стабільності підприємницької діяльності та досягнення цілей, що відповідають інтересам власників і суспільства в цілому, неможливе без розробки та формування чіткої стратегічної моделі підприємства, яка в умовах кризової економіки визначається фінансовими аспектами конкурентоспроможності підприємства. Отже, актуальність дослідження визначається необхідністю комплексного аналізу та інтегральної оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств будівельного бізнесу шляхом розробки системи фінансових показників підприємницької діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження теоретичних аспектів оцінки конкурентоспроможності підприємств з різним ступенем повноти розглядалися у наукових працях багатьох вчених: А. В. Кваско [3], М. В. Микитась [4], Н. М. Тюріна, Т. В. Назарчук, А. А. Бакай [6], Т. М. Халімон [9], Д. В. Яцковий [11] та ін. Практичні основи методики управління окремими критеріями фінансової конкурентоспроможності підприємств висвітлені в роботах: В. В. Дяченко [2], М. В. Микитась [4], О. Стащук [5] та ін. Разом з тим окремі питання розробки інтегральної оцінки фінансової конкурентоспроможності підприємств будівельного бізнесу вивчені недостатньо.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета статті полягає у формуванні методики інтегральної оцінки фінансової конкурентоспроможності трьох будівельних підприємств м. Києва, спираючись на дані фінансової звітності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження теоретичних основ поняття "конкурентоспроможність" дозволяє говорити про те, що конкурентоспроможність є основним інструментом забезпе-

чення ефективності підприємницької діяльності підприємства. Виходячи з цього, конкурентоспроможність має бути оцінена як на рівні підприємства, так і у порівнянні з конкурентоспроможністю підприємств-конкурентів, що пов'язано з тим, що в умовах конкурентного середовища вітчизняні підприємства досить гостро відчувають необхідність вирішення завдань зниження витрат виробництва, підвищення якості продукції, оновлення техніко-технологічної бази виробництва [6]. Разом з тим конкурентоспроможність підприємств будівельного бізнесу як комплексна порівняльна характеристика відбиває його фінансовий потенціал, що визначає успіх на будівельному ринку за певний проміжок часу порівняно з оцінкою аналогічних показників конкурентів. Відповідно, фінансову конкурентоспроможність можна визначити як здатність забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність, ділову активність та рентабельність підприємства як у короткостроковому, так і в довгостроковому періоді [2].

У роботі в межах проведення оцінки рівня фінансової конкурентоспроможності підприємств (на основі одного з найпоширеніших графічних методів конкурентоспроможності — багатокутника конкурентоспроможності) визначено місце трьох підприємств будівельного бізнесу м. Києва за параметрами рівня конкурентоспроможності згідно даних фінансової звітності за 2022 р.:

— ПрАТ "Домобудівний комбінат №4" (далі ПрАТ "ДБК №4");

— АТ "Будівельна компанія "Укрбуд" (далі АТ "Укрбуд");

— ПрАТ "Київська будівельна компанія "Київбудком" (далі ПрАТ "КБК "Київбудком").

Для визначення рівня конкурентоспроможності аналізованих підприємств в роботі основними критеріями економічної ефективності підприємницької діяльності зазначених будівельних підприємств виступатимуть параметри конкурентоспроможності: валова рентабельність продажу — Р; коефіцієнт оборотності оборотних активів — КОА; коефіцієнт автономії — Ка; період погашення кредиторської заборгованості — ТК; коефіцієнт поточної ліквідності — КПЛ; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості — КДЗ.

Дані щодо оцінки рівня фінансової конкурентоспроможності (ключові фінансово-економічні показники) ПрАТ "КБК "Київбудком", АТ "Укрбуд" та ПрАТ "ДБК №4" за 2022 р. охарактеризовано згідно форм бухгалтерської звітності №1 "Баланс (Звіт про фінансовий стан)" та форми №2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" — табл. 1.

Представлені в табл. 1 дані свідчать на те, що протягом 2022 р. досліджувані підприємства мають відносно схожу динаміку показників валового прибутку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) при суттєво відмінних показниках чистого доходу та величини собівартості реалізованої продукції, власного капіталу та оборотних активів. При цьому наголосимо, що формування оборотних активів зазначених підприємств відбувається за допомогою дебіторської заборгованості, запасів та грошових коштів. Найбільш висока питома

Таблиця 1. Основні фінансово-економічні показники підприємницької діяльності досліджуваних будівельних підприємств м. Києва за 2022 р.

Показники	ПрАТ «ДБК №4»	АТ «Укрбуд»	ПрАТ «КБК «Київбудком»
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	639873	54034	108848
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	634979	45725	105611
3. Валовий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	4894	8309	3237
4. Загальна площа введеної в експлуатацію нерухомості, м ²	65604	10456	12852
5. Оборотні активи, тис. грн	315413	37906	188 818
6. Середня величина дебіторської заборгованості, тис. грн	94126	8529	49299
7. Власний капітал, тис. грн	221599	246685	15013
8. Поточні зобов'язання, тис. грн	221819	26543	181746
9. Вартість капіталу (майна), тис. грн	464621	273228	197942
10. Середня величина кредиторської заборгованості, тис. грн	100210	5182	124832
<i>Розрахункові показники:</i>			
- валова рентабельність продажу (п. 3 : п. 1) *100, %	0,76	15,38	2,97
- коефіцієнт оборотності оборотних активів (п. 1 : п.5), об.	2,03	1,42	0,58
- коефіцієнт автономії (п. 7 : п. 9)	0,48	0,90	0,07
- період погашення кредиторської заборгованості ((360 / (п. 1 : п. 10)), дн.	56	34	414
- коефіцієнт поточної ліквідності (п. 5 : п. 8)	1,42	1,43	1,04
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (п. 1 : п. 6), об.	6,80	6,33	2,21

Джерело: сформовано авторами за даними [8, 9, 10].

вага дебіторської заборгованості у вартості оборотних активів характерна для ПрАТ "ДБК №4" (близько 29,5%), для ПрАТ "КБК "Київбудком" питома вага становить 22,5 %, а для АТ "Укрбуд" питома вага дебіторської заборгованості у вартості оборотних активів становить 26,1 % на протязі 2022 р. Таким чином, частка дебіторської заборгованості у 2022 р. в структурі оборотних активів розглянутих підприємств є не досить значною 22,5—29,5 %, що не є негативним чинником розвитку. Крім того, власний капітал становить значну частину загального майна (капіталу) для ПрАТ "ДБК №4" — 47,7 %, а для АТ "Укрбуд" — 90,28 %, у той же час питома вага власного капіталу у вартості всього майна ПрАТ "КБК "Київбудком" становить лише 7,58 %. Поряд з цим можна відмітити, що у структурі пасивів балансу досліджуваних підприємств особливе місце відводиться величині поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги. Так питома вага кредиторської заборгованості за послуги ПрАТ "КБК "Київбудком" у структурі пасивів становить 63,06 %, одночасно питома вага кредиторської заборгованості за послуги ПрАТ "ДБК №4" у структурі пасивів становить 21,57 %, а питома вага кредиторської заборгованості у структурі пасивів АТ "Укрбуд" — 1,90 %.

В результаті детального аналізу ключових фінансово-економічних показників підприємницької діяльності за 2022 р. провідних будівельних підприємств м. Києва сформовано ключові критерії для оцінки конкурентоспроможності будівельних підприємств, що представлено у табл. 2. (згідно даних фінансової звітності підприємств за 2022 р.). Зазначимо, що одним із найбільш зручних графічних методів оцінки конкурентоспроможності продукції та підприємства є багатокутник (радар)

конкурентоспроможності. При цьому багатокутник конкурентоспроможності представляє собою графічне з'єднання оцінок стану підприємства та конкурентів за найбільш значущими напрямками підприємницької діяльності, які представлені у вигляді векторів-осей. Для проведення розрахунків у межах даного дослідження у якості інтегрального показника конкурентоспроможності будівельних підприємств використано відносну площу радара (Π_p), який буде побудовано всередині оціночного кола на основі порівняних показників (рис. 1).

$$\Pi_p = \frac{S_p}{S},$$

де S_p — площа радара, см^2 ;

S — загальна площа оціночного кола, см^2 .

$$S = \pi R^2,$$

де R — радіус оціночного кола (обирається довільно), см ;

π — константа, яка виражає відношення довжини кола до діаметру, вона приблизно дорівнює 3,14.

На рис. 1 представлено показники F_1 — F_5 , які є чинниками, значення яких приймають за параметри конкурентоспроможності будівельних підприємств. Виходячи з цього, так як оцінка конкурентоспроможності підприємств на основі побудови радара передбачає об'єднання різноманітних показників у один єдиний інтегральний показник, в такому разі, використання радара сприятиме формуванню слабких сторін діяльності підприємств. Для проведення подальших розрахунків площа радара (Π_p) розраховується наступним чином:

$$S_p = \frac{1}{2} \sin \alpha (\alpha_1 \times \alpha_2 + \alpha_2 \times \alpha_3 + \dots + \alpha_{n-1} \times \alpha_n + \alpha_n \times \alpha_1),$$

де $\alpha_1 \dots \alpha_n$ — значення показників, які переведено у сантиметри;

α — кут між найближчими досліджуваними показниками.

У нашому випадку радар конкурентоспроможності представлених будівельних підприємств побудовано виходячи з того, що показники мають однакову вагу, відповідно коло ділиться радіальними шкалами на рівні сектори, а їх кількість відповідає числу оціночних параметрів, як результат значення кута $\alpha = 3600/n$ (n — кількість показників). При побудові радара конкурен-

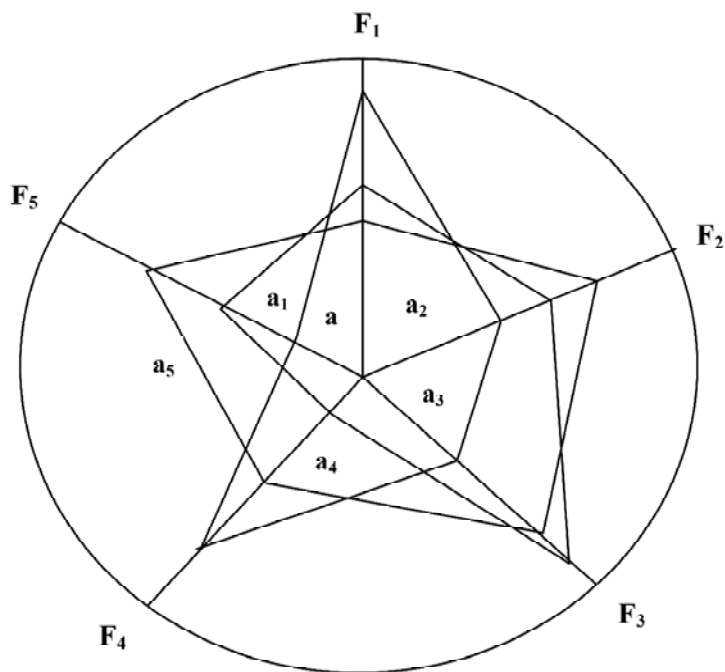

Рис. 1. Радар конкурентоспроможності

тоспроможності необхідно врахувати те, що деякі показники можуть мати двонаправлений характер, тому можна констатувати, що у разі віддаленості від центру кола значення розрахункових показників збільшуються — у випадку якщо показник є стимулятором (позитивно впливає на конкурентоспроможність), або зменшуються — в такому випадку показник є дестимулятором. Відповідно, переведення значень показників у сантиметри відбувається за пропорцією враховуючи еталонні значення, при цьому переведення значень у сантиметри відбувається за пропорцією. Наприклад, оборотний капітал: 17500 тис. грн — 10 см

$$13200 \text{ тис. грн} = x \text{ см},$$

$$x = 13200 \times 10 / 17500 = 7,54 \text{ см}$$

У той же час для чинників, що є дестимуляторами переведення у сантиметри здійснюється таким чином: $x' = 10 - x$, x — із пропорції, якщо показник є стимулятором. Таким чином, чим більшим є рівень конкурентоспроможності підприємства, тим більшою є площа радара, у такому разі коефіцієнт конкурентоспроможності є ближчим до одиниці. Враховуючи вищевикладене, проведено порівняння конкурентоспроможності окремих критеріїв ефек-

Таблиця 2. Ключові критерії конкурентоспроможності досліджуваних будівельних підприємств за 2022 р. (переведення значень критеріїв конкурентоспроможності у масштаб ліній радара)

Назва підприємства	Валова рентабельність продажу		Коефіцієнт оборотності оборотних активів		Коефіцієнт автономії		Період погашення кредиторської заборгованості		Коефіцієнт поточної ліквідності		Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	
	Р	a ₁	К _{об}	a ₂	К _а	a ₃	Т _к	a ₄	К _{пл}	a ₅	К _{дз}	a ₆
ПрАТ «ДБК № 4»	0,76	0,48	2,03	9,23	0,48	4,8	56	8,67	1,42	9,47	6,80	9,71
АТ «Будівельна компанія «Укрбуд»	15,38	9,61	1,42	6,45	0,90	9,0	34	9,19	1,43	9,53	6,33	9,04
ПрАТ «КБК «Київбудком»	2,97	1,86	0,58	2,64	0,07	0,7	414	0,14	1,04	6,93	2,21	3,16
Еталони	16	10	2,20	10	1,00	10	420	10	1,50	10	7,00	10

Джерело: сформовано авторами.

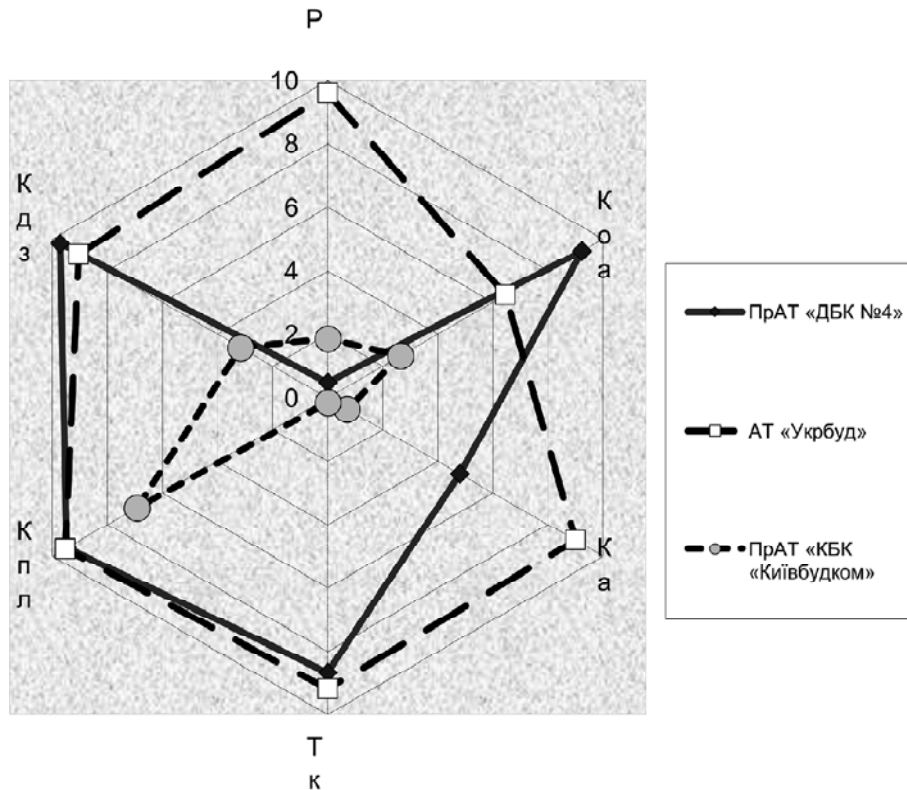

Рис. 2. Радар конкурентоспроможності досліджуваних будівельних підприємств м. Києва за 2022 р.

Джерело: сформовано авторами.

тивності діяльності через зміну інтегрального показника конкурентоспроможності для досліджуваних підприємств. На рис. 2 у графічному вигляді представлені результати побудови радара конкурентоспроможності підприємств.

Побудований графік дає наочне уявлення, як виглядає інтегральний (узагальнений) критерій фінансового стану кожного підприємства, дає зорову оцінку рівня конкурентоспроможності. До того ж переваги даного методу оцінювання полягають у тому, що він є комплексним, оскільки враховується найбільше чинників, які впливають на конкурентоспроможність підприємства [5]. Таким чином, радар конкурентоспроможності, що створений на основі з'єднання оцінок положення підприємства і конкурентів за пріоритетними напрямками діяльності, дозволяє порівняти можливості досліджуваних будівельних підприємств. Відповідно, накладаючи один багатокутник на інший, можна виявити сильні та слабкі сторони підприємств відносно один одного.

Враховуючи те, що у даному дослідженні конкурентоспроможність оцінюється за шістьма показниками, кут (α) між найближчими показниками в радарі становить 60° ($\alpha = 360^\circ / 6$). Зважаючи на це визначимо площу радара конкурентоспроможності для кожного з аналізованих підприємств (у см^2):

— ПрАТ "ДБК №4":

$$S_p^{2022} = \frac{1}{2} * \sin 60^\circ * (0,48 * 9,23 + 9,23 * 4,8 + 4,80 * 8,67 + 8,67 * 9,47 + 9,47 * 9,71 + 9,71 * 0,48) = 116,51;$$

— АТ "Укрбуд":

$$S_p^{2022} = \frac{1}{2} * \sin 60^\circ * (9,61 * 6,45 + 6,45 * 9,0 + 9,00 * 9,19 + 9,19 * 9,53 + 9,53 * 9,04 + 9,04 * 9,61) = 200,63;$$

— ПрАТ "КБК "Київбудком":

$$S_p^{2022} = \frac{1}{2} * \sin 60^\circ * (1,86 * 2,64 + 2,64 * 0,70 + 0,70 * 0,14 + 0,14 * 6,93 + 6,93 * 3,16 + 3,16 * 1,86) = 15,42.$$

Зазначимо, що загальна площа оцінного кола (у см^2) становить:

$$S = 3,14 * 10^2 = 314.$$

В такому разі інтегральний показник оцінки конкурентоспроможності (КСП) за відносною площею радара (коефіцієнт конкурентоспроможності) для досліджуваних підприємств становитиме:

— ПрАТ "ДБК №4":

$$КСП = \frac{116,51}{314} = 0,37;$$

— АТ "Укрбуд":

$$КСП = \frac{200,63}{314} = 0,64;$$

— ПрАТ "КБК "Київбудком":

$$КСП = \frac{15,42}{314} = 0,05.$$

Згідно представлених розрахунків, можна стверджувати, що за даними 2022 р. найбільш конкурентоспроможним з аналізованих підприємств будівельного бізнесу м. Києва є АТ "Укрбуд", менш конкурентоспроможним у порядку зменшення конкурентоспроможності є ПрАТ "ДБК №4" і далі

Таблиця 3. Одиничні показники конкурентоспроможності аналізованих будівельних підприємств за 2022 р.

Назва підприємства	Показники					
	Валова рентабельність продажу	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Коефіцієнт автономії	Період погашення кредиторської заборгованості	Коефіцієнт поточної ліквідності	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
ПрАТ «ДБК №4»	$\frac{0,76}{16} = 0,0475$	$\frac{2,03}{2,20} = 0,9227$	$\frac{0,48}{1,00} = 0,48$	$1 - \frac{56}{420} = 0,867$	$\frac{1,42}{1,50} = 0,9467$	$\frac{6,80}{7,00} = 0,9714$
АТ «Будівельна компанія «Укрбуд»	$\frac{15,38}{16} = 0,9612$	$\frac{1,42}{2,20} = 0,6454$	$\frac{0,90}{1,00} = 0,90$	$1 - \frac{34}{420} = 0,919$	$\frac{1,43}{1,50} = 0,9533$	$\frac{6,33}{7,00} = 0,9043$
ПрАТ «КБК «Київбудком»	$\frac{2,97}{16} = 0,1856$	$\frac{0,58}{2,20} = 0,2636$	$\frac{0,07}{1,00} = 0,07$	$1 - \frac{414}{420} = 0,014$	$\frac{1,04}{1,50} = 0,6933$	$\frac{2,21}{7,00} = 0,3157$
Питома вага критерію	0,20	0,20	0,15	0,15	0,15	0,15

Джерело: сформовано авторами.

ПрАТ "КБК "Київбудком". Далі визначимо одиничні показники конкурентоспроможності підприємств, які розраховано в табл. 3.

Виходячи з даних табл. 3 питома вага критеріїв розраховується шляхом експертних оцінок важливості окремих критеріїв аналізованих будівельних підприємств, крім того, на основі представлених даних можна визначити групові показники конкурентоспроможності (КСПГП) досліджуваних підприємств:

— ПрАТ "ДБК №4":

$$КСП_{гп} = (0,0475 * 0,20) + (0,9227 * 0,20) + (0,48 * 0,15) + (0,867 * 0,15) + (0,9467 * 0,15) + (0,9714 * 0,15) = 0,0095 + 0,1845 + 0,072 + 0,1301 + 0,1420 + 0,1457 = 0,6838;$$

— АТ "Укрбуд":

$$КСП_{гп} = (0,9612 * 0,20) + (0,6454 * 0,20) + (0,90 * 0,15) + (0,919 * 0,15) + (0,9533 * 0,15) + (0,9043 * 0,15) = 0,1922 + 0,1291 + 0,135 + 0,1378 + 0,1430 + 0,1356 = 0,8727;$$

— ПрАТ "КБК "Київбудком":

$$КСП_{гп} = (0,1856 * 0,20) + (0,2636 * 0,20) + (0,07 * 0,15) + (0,014 * 0,15) + (0,6933 * 0,15) + (0,3157 * 0,15) = 0,0371 + 0,0527 + 0,0105 + 0,0021 + 0,1040 + 0,0473 = 0,2537.$$

Враховуючи вищенаведені розрахунки визначимо інтегральний показник конкурентоспроможності (ІПК) аналізованих будівельних підприємств м. Києва як відношення собівартості (С/В) реалізованої продукції (та середньої ціни 1м² введеної в експлуатацію площі нерухомості ($Ц_{1м^2 ж}$)) до значення групового показника конкурентоспроможності (КСП_{гп}). В роботі провівши розрахунок даних двох інтегральних показників конкурентоспроможності можна знайти їх середню величину ($\overline{ІПК}$). При цьому, розраховані показники доцільно розглядати як дестимулятор — "чим нижчою є отримана величина, тим краще".

— ПрАТ "ДБК №4":

$$ІПК_{С/В} = \frac{634979}{0,6838} = 928603,39 \text{ тис. грн}$$

$$ІПК_{Ц_{1м^2 ж}} = \frac{27200}{0,6838} = 39777,7 \text{ тис. грн}$$

$$\overline{ІПК} = \frac{928603,39 + 39777,7}{2} = \frac{968381,09}{2} = 484190,54 \text{ тис. грн}$$

— АТ "Укрбуд":

$$ІПК_{С/В} = \frac{45725}{0,8727} = 52394,87 \text{ тис. грн}$$

$$ІПК_{Ц_{1м^2 ж}} = \frac{26400}{0,8727} = 30250,94 \text{ тис. грн}$$

$$\overline{ІПК} = \frac{52394,87 + 30250,94}{2} = \frac{82645,81}{2} = 41322,91 \text{ тис. грн}$$

— ПрАТ "КБК "Київбудком":

$$ІПК_{С/В} = \frac{105611}{0,2537} = 416283,01 \text{ тис. грн}$$

$$ІПК_{Ц_{1м^2 ж}} = \frac{26800}{0,2537} = 105636,58 \text{ тис. грн}$$

$$\overline{ІПК} = \frac{416283,01 + 105636,58}{2} = \frac{521919,59}{2} = 260959,79 \text{ тис. грн}$$

Таким чином, згідно з розрахованих інтегральних показників конкурентоспроможності обираємо найнижче значення показника, який має АТ "Укрбуд", далі йде ПрАТ "КБК "Київбудком" і замикає даний цикл ПрАТ "ДБК №4". Загалом відмітимо, що розраховані у даній роботі величини коефіцієнта конкурентоспроможності (інтегральний показник оцінки конкурентоспроможності за відносною площею радара) та інтегральних показників конкурентоспроможності (одиничних та групових) вказують на те, що серед досліджуваних будівельних підприємств м. Києва відносно високу конкурентну позицію займає АТ "Укрбуд", зокрема, через розвиненість маркетингової діяльності. Одночасно зазначимо, що досліджуваним підприємствам для подальшого зростання рівня конкурентоспроможності доцільно збільшувати частку будівельного ринку, збільшувати обсяги продажів, а відповідно і величину валового, операційного та чистого прибутку.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, застосування графічних методів оцінки конкурентоспроможності у практиці підприємницької діяльності підприємств будівельного бізнесу дозволяє здійснити оцінку конкурентоспроможності підприємства шляхом агрегування (об'єднання) різних показників діяльності в один, що дозволить виявити вплив різних чинників (критеріїв) на ефек-

тивність діяльності підприємства. В якості напрямку подальших розробок даної проблематики можна виділити можливість створення комплексної моделі для оцінки рівня конкурентоспроможності, що дозволить використовувати значну кількість вихідних критеріїв та оцінювати їх вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства.

Література:

1. Гончаренко М. Л., Худенко М. В. Фінансовий складник як основна функціональна ознака оцінки конкурентоспроможності підприємств. Економіка та суспільство. 2017. № 9. С. 379—383.
 2. Дяченко В. В. Фінансова конкурентоспроможність як складова фінансової безпеки підприємства. Молодий вчений. 2018. № 11 (63). С. 1120—1123.
 3. Кваско А. В. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. Наукові записки / Scientific papers. 2017. № 1 (54). С. 111—118.
 4. Микитась М. В. Підвищення конкурентоспроможності будівельного підприємства. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. 2012. Вип. 26. С. 143—149.
 5. Стащук О. Інтегральне оцінювання рівня фінансової конкурентоспроможності підприємства: теоретичний та практичний аспекти. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. № 3. С. 98—103.
 6. Тюріна Н. М., Назарчук Т. В., Бакай А. А. Управління конкурентоспроможністю будівельних організацій. Innovation and Sustainability. 2023. № 1. С. 213—221.
 7. Халімон Т. М. Формування та оцінка потенціалу конкурентоспроможності підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. № 5 (2). С. 35—39.
 8. Фінансова звітність ПрАТ "Домобудівний комбінат №4" м. Київ. URL: <http://dbk4.com.ua/bitrix/js/Zvit2022.pdf>.
 9. Фінансова звітність АТ "Будівельна компанія "Укрбуд" м. Київ. URL: <https://ub.kiev.ua/finansova-ta-insha-informatsiia/richna-informatsiia-emitenta-tsinnykh-paperiv-za-2022-rik-2.html>.
 10. Фінансова звітність ПрАТ "Київська будівельна компанія "Київбудком". URL: http://kbk.comreg.com.ua/r_zvit/r_zvit_2022.pdf.
 11. Яцковий Д. В. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 4 (51). С. 183—188.
- the efficiency of construction in the conditions of the formation of market relations, vol. 26, pp. 143—149.
5. Stashchuk, O. (2016), "Integrated assessment of the level of financial competitiveness of the enterprise: theoretical and practical aspects", Economic journal East European National University of Lesya Ukrainky, vol. 3, pp. 98—103.
 6. Tyurina, N. M., Nazarchuk, T. V., Bakai, A. A. (2023), "Management of the competitiveness of construction organizations", Innovation and Sustainability, vol. 1, pp. 213—221.
 7. Halimon, T. M. (2016), "Formation and assessment of the enterprise's competitiveness potential", Economic Bulletin of the Zaporizhzhya State Engineering Academy, vol. 5 (2), pp. 35—39.
 8. PJSC "Domobudivnyi Kombinat № 4" of Kyiv" (2023), "Financial reporting", available at: <http://dbk4.com.ua/bitrix/js/Zvit2022.pdf> (Accessed 29 November 2023).
 9. JSC "Construction Company "Ukrbud" of Kyiv" (2023), "Financial reporting", available at: <https://ub.kiev.ua/finansova-ta-insha-informatsiia/richna-informatsiia-emitenta-tsinnykh-paperiv-za-2022-rik-2.html> (Accessed 29 November 2023).
 10. PJSC "Kyiv Construction Company "Kyivbudcom" (2023), "Financial reporting", available at: http://kbk.comreg.com.ua/r_zvit/r_zvit_2022.pdf (Accessed 29 November 2023).
 11. Yatskoviy, D. V. (2013), "Modern methods of assessing the competitiveness of the enterprise", Herald of socio-economic research, vol. 4 (51), pp. 183—188.
- Стаття надійшла до редакції 29.01.2024 р.*

References:

1. Honcharenko, M. L. and Khudenko M. V. (2017), "The financial component as the main functional feature of assessing the competitiveness of enterprises", Economy and society, vol. 9, pp. 379—383.
2. Dyachenko, V. V. (2018), "Financial competitiveness as a component of the financial security of the enterprise", A young scientist, vol. 11 (63), pp. 1120—1123.
3. Kvasko, A. V. (2017), "Analysis of methods of assessing the competitiveness of the enterprise", Scientific papers / Scientific papers, vol. 1 (54), pp. 111—118.
4. Nikitas, M. V. (2012), "Increasing the competitiveness of the construction enterprise", Ways to increase

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663